

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
гуманітарно-педагогічний факультет
19 червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**БАГАТОСТОРОННЯ ДИПЛОМАТІЯ
ТА МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ СУЧАСНИХ
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація»
Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»
Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник: Білан С.О., професор кафедри міжнародних відносин і суспільних
наук, доктор історичних наук, професор

Київ – 2025

Опис навчальної дисципліни
«Багатостороння дипломатія та механізми регулювання сучасних міжнародних відносин»

В рамках дисципліни «Багатостороння дипломатія та механізми регулювання сучасних міжнародних відносин» формується системне мислення щодо особливостей комплексного аналізу багатостороннього співробітництва, а також механізмів регулювання в системі сучасних міжнародних відносин.

Багатостороння дипломатія відіграє значну роль у сучасних міждержавних відносинах, які різняться специфічними формами реалізації. Тому мета курсу навчити студентів основним підходам системи багатосторонньої дипломатії в сучасних міжнародних відносинах, ознайомити зі специфікою діяльності існуючих механізмів багатостороннього універсального та регіонального співробітництва в різних сферах міжнародних відносин, оволодіти знаннями та навичками необхідними для участі в діяльності міжнародних організацій, конференцій, форумів та інших багатосторонніх зустрічей, оволодіти конференційною процедурою, як ефективним інструментом багатосторонньої дипломатії та дипломатичної боротьби.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	магістр	
Спеціальність	СЗ «Міжнародні відносини»	
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	–	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Рік підготовки	1 (2025/2026 н.р.)	1 (2025/2026 н.р.)
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	75 год.	104 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета курсу – ознайомити студентів із сутністю, еволюцією та ключовими аспектами багатосторонньої дипломатії, а також з основними механізмами регулювання сучасних міжнародних відносин, їхньою роллю та ефективністю в умовах глобальних викликів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК8. Здатність організовувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, розробляти, аналізувати і оцінювати дипломатичні та міжнародні документи.

програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

ПРН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

ПРН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.

ПРН13. Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
л			п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти багатосторонньої дипломатії														
Тема 1. Становлення, природа, предмет і характерні риси багатосторонньої дипломатії	1	15	2	4			9	15	1	1				13
Тема 2. Особливості	3	15	2	4			9	15	1	1				13

багатосторонньої дипломатії в рамках міжнародних конференцій та інших форумів													
Тема 3. Підсумкові документи багатосторонніх дипломатичних форумів, зустрічей і конференцій	5	15	2	4			9	15	1	1			13
Тема 4. Природа, характерні риси та зростаюча роль багатосторонньої дипломатії в сфері людського виміру в сучасному світі	7	15	2	3			10	15	1	1			13
Разом за змістовим модулем 1		60	8	15			37	60	4	4			52
Змістовий модуль 2. Багатостороння дипломатія і сучасна система міжнародних відносин													
Тема 5. Багатостороння дипломатія як інструмент універсального та регіонального економічного співробітництва	9	15	2	4			9	15	1	1			13
Тема 6. Механізми та процедури багатосторонньої дипломатії	11	15	2	4			9	15	1	1			13
Тема 7. Особливості багатосторонньої дипломатії в умовах конфлікту	13	16	2	4			10	15	1	1			13
Тема 8. Адміністративні посадові особи та секретаріати міжнародних організацій	15	14	1	3			10	15	1	1			13
Разом за змістовим модулем 2		60	7	15			38	60	4	4			52
Усього годин		120	15	30			75	120	8	8			104

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення, природа, предмет і характерні риси багатосторонньої дипломатії	2
2	Особливості багатосторонньої дипломатії в рамках міжнародних конференцій та інших форумів	2
3	Підсумкові документи багатосторонніх дипломатичних форумів, зустрічей і конференцій	2
4	Природа, характерні риси та зростаюча роль багатосторонньої	2

	дипломатії в сфері людського виміру в сучасному світі	
5	Багатостороння дипломатія як інструмент універсального та регіонального економічного співробітництва	2
6	Механізми та процедури багатосторонньої дипломатії	2
7	Особливості багатосторонньої дипломатії в умовах конфлікту	2
8	Адміністративні посадові особи та секретаріати міжнародних організацій	1

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення, природа, предмет і характерні риси багатосторонньої дипломатії	4
2	Особливості багатосторонньої дипломатії в рамках міжнародних конференцій та інших форумів	4
3	Підсумкові документи багатосторонніх дипломатичних форумів, зустрічей і конференцій	4
4	Природа, характерні риси та зростаюча роль багатосторонньої дипломатії в сфері людського виміру в сучасному світі	3
5	Багатостороння дипломатія як інструмент універсального та регіонального економічного співробітництва	4
6	Механізми та процедури багатосторонньої дипломатії	4
7	Особливості багатосторонньої дипломатії в умовах конфлікту	4
8	Адміністративні посадові особи та секретаріати міжнародних організацій	3

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Становлення, природа, предмет і характерні риси багатосторонньої дипломатії	9
2	Особливості багатосторонньої дипломатії в рамках міжнародних конференцій та інших форумів	9
3	Підсумкові документи багатосторонніх дипломатичних форумів, зустрічей і конференцій	9
4	Природа, характерні риси та зростаюча роль багатосторонньої дипломатії в сфері людського виміру в сучасному світі	10
5	Багатостороння дипломатія як інструмент універсального та регіонального економічного співробітництва	9
6	Механізми та процедури багатосторонньої дипломатії	9
7	Особливості багатосторонньої дипломатії в умовах конфлікту	10
8	Адміністративні посадові особи та секретаріати міжнародних організацій	10
	Всього	75

6. Засоби діагностики результатів навчання:

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист творчих робіт;
- пірінгове оцінювання.

6. Методи навчання

- проблемне навчання;
- практико-орієнтоване навчання;
- кейс-метод;
- проєктне навчання;
- перевернутий клас;
- навчання через дослідження;
- навчальні дискусії та дебати;
- командна робота;
- гейміфікація.

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні аспекти багатосторонньої дипломатії		
Семінар 1. Сутність та еволюція багатосторонньої дипломатії. Визначення та концептуальні основи	РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.	8
Семінар 2. Історичні етапи розвитку багатосторонньої дипломатії (до ООН)	РН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.	8
Семінар 3. Заснування Організації Об'єднаних Націй: цілі, принципи, структура	РН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	9
Семінар 4. Рада Безпеки ООН: повноваження, виклики та реформа	РН13. Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу	9
Семінар 5. Економічна і Соціальна Рада (ЕКОСОП) та інші головні органи ООН		9
Семінар 6. Спеціалізовані установи ООН та їхня роль у глобальному управлінні		9
Семінар 7. Європейські та північноамериканські регіональні організації безпеки та співробітництва		9

Семінар 8. Регіональні організації безпеки та співробітництва Азії, Африки та Латинської Америки	інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.	9
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Багатостороння дипломатія і сучасна система міжнародних відносин		
Семінар 9. Міжнародні договори як інструмент багатосторонньої дипломатії	РН1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики. РН5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав. РН7. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем. РН13. Брати участь у професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.	10
Семінар 10. Багатосторонні переговори: стратегії, тактики та мистецтво компромісу		10
Семінар 11. Багатостороння дипломатія у врегулюванні конфліктів: превентивна дипломатія та миротворчість		10
Семінар 12. Багатостороння дипломатія у врегулюванні конфліктів: миробудування та постконфліктне відновлення		10
Семінар 13. Недержавні актори та публічна дипломатія у багатосторонньому контексті		10
Семінар 14. Глобальні виклики та багатосторонні відповіді		10
Семінар 15. Майбутнє багатосторонньої дипломатії: тенденції, виклики, перспективи		10
Модульна контрольна робота 2.		
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		(M1 + M2)/2*0,7 ≤ 70
Екзамен/залік		30
Всього за курс		(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4692>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форм здобуття вищої освіти.

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Балануца О. О. Родзинки дипломатії: навчальний посібник. Дніпро: Середняк Т.К., 2022. 148 с.
2. Білан С.О. Багатостороння дипломатія: словник-довідник. Київ. 2022. 163 с.
3. Брутян А.Р. (2018). Багатостороння дипломатія: теорія і практика. Київ: НАДУ.
4. Веденеев Д. В. Дипломатична служба Української держави. 1917–1923 рр. К., 2007.
5. Веденеев Д. В., Будков Д. В. Юність української дипломатії. Становлення зовнішньополітичної служби України в 1917–1923 рр. К., 2006;
6. Гуменюк Б. Дипломатична служба: правове регулювання. – Київ: Либідь, 2007.
7. Гуменюк Б. І. Основи дипломатичної та консульської служби. К., 1998;
8. Зленко А. М. Дипломатія і політика. Х., 2003.
9. Кіссінджер Генрі. Дипломатія. К: КМ-Букс, 2018. 864 с.
10. Міжнародні відносини та зовнішня політика. 1980–2000 роки. К., 2001;
11. Міжнародні організації : навч. посібник / О. [Кучик, І. Суховолець, А. Стельмах, М.]. Лега ; за ред. О. С. Кучика ; МОН України, ЛНУ ім. І. Франка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007.
12. Міжнародні організації: Навч. посібник/За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Кутайні З. – К.: Центр учбової літератури, 2007.
13. Нариси з історії дипломатії України. К., 2001;
14. Олєандров, В. Багатостороння дипломатія // Право и управління. XXI століття . – 2013. – № 2. – С. 69-76.
15. Руденко Г. М. Україна дипломатична. К., 1999;
16. Статут ООН від 26 червня 1945 року. – http://www.un.org.ua/images/UN_Charter_Ukrainian.pdf
17. Україна на міжнародній арені: 36. док. і мат. 1991 – 1995 рр. Кн. 1–2. К., 1998;
18. Alger C. The United Nations System. A Reference Handbook. – Santa Barbara, CA, 2006.
19. Basic Facts about the United Nations. – New York: United Nations Department of Public

- Information, 2011.
20. Berridge G. *Diplomacy: Theory and Practice*. 5th Edition. – Houndmills, Basingstoke, Hampshire ; New York Palgrave Macmillan, 2015.
  21. Besada H., Kindornay S. *Multilateral Development Cooperation in a Changing Global Order*. – Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2013.
  22. Bjola C., Holmes M. *Digital Diplomacy: Theory and Practice*. – Oxfordshire, England: Routledge, 2015.
  23. Constantinou C., Kerr P., Sharp P. *The Sage Handbook of Diplomacy*. – Los Angeles: Sage, 2016.
  24. Cooper, Andrew F, Jorge Heine, and Ramesh C. Thakur. *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy*. – Oxford: Oxford University Press, 2015.
  25. Dawn N., Mutasa Ch. *Africa and the World: Bilateral and Multilateral International Diplomacy*. – Cham, Switzerland : Palgrave Macmillan 2018.
  26. Dobson H. *The Group of 7/8*. — New York: Routledge, 2007.
  27. Engelbrekt K. *High-Table Diplomacy: The Reshaping of International Security Institutions*. – Washington, D.C. Georgetown University Press, 2016.
  28. Feltham R.C. *Diplomatic Handbook*, 7th edition. – London. 1998.
  29. Hamilton, Keith, Professor R. Langhorne, and Richard Langhorne. *The Practice of Diplomacy: Its Evolution, Theory and Administration*. – Hoboken: Taylor and Francis, 2013.
  30. Jones, Peter L. *Track Two Diplomacy in Theory and Practice*. – Stanford, California Stanford University Press, 2015.
  31. Kaufmann J. *Conference Diplomacy. An Introduction Analysis*. – L., 1996.
  32. Kleiner, Jürgen. *Diplomatic Practice: Between Tradition and Innovation*. – Singapore ; Hackensack, NJ: World Scientific, 2010.
  33. Kurbalija J. *Persuasion: The Essence of Diplomacy : a Publication in Honour of Professor Dietrich Kappeler*. – Geneva: DiploFoundation, 2013.
  34. Kurbalija J., Katrandjiev V. *Multistakeholder Diplomacy: Challenges and Opportunities*. – Malta: Diplo, 2006.
  35. Muldoon J. *Multilateral Diplomacy and the United Nations Today*. – Cambridge, MA: Westview Press, 2005.
  36. Muldoon J. *The New Dynamics of Multilateralism: Diplomacy, International Organizations, and Global Governance*. – Boulder, CO: Westview Press, 2011.
  37. Oshiba R. *Multilateral Diplomacy and Multilateralism: The United Nations, the G8, the G20, and the Bretton Woods Institutions*. – 2013. – https://www2.jiia.or.jp/en/pdf/digital_library/japan_s_diplomacy/160415_Ryo_Oshiba.pdf
  38. Plantey A. *International Negotiation in the 21st Century*. – New York: Routledge, 2007. – P. 203-217.
  39. Rana K. *21st Century Diplomacy: A Practitioner's Guide*. – London: Continuum International Pub. Group, 2011.
  40. Rana K. *The 21st Century Ambassador: Plenipotentiary to Chief Executive*. – New Delhi: Oxford University Press, 2010.
  41. Rana K.. *Bilateral Diplomacy*. – Malta: DiploFoundation, 2007.
  42. Rosenthal G. *Inside the United Nations: Multilateral Diplomacy Up Close*. – London ; New York, NY : Routledge , 2017.
  43. Sending O. *Diplomacy and the Making of World Politics*. – Cambridge ; New York : Cambridge University Press, 2015.
  44. Tavares R. *Paradiplomacy: Cities and States As Global Players*. – New York Oxford University Press , 2016.
  45. Toropin Íu. *Language of Multilateral Diplomacy: English-Russian Explanatory Dictionary*. – Bloomington, IN : AuthorHouse, 2012.
  46. *United Nations Handbook 2017-18*. – https://www.mfat.govt.nz/assets/Peace-and-Security/United_Nations_Handbook_2017_18.pdf

47. Walker R. *Multilateral Conferences: Purposeful International Negotiation*. – New York: Palgrave Macmillan, 2004.